

bringe psykiske afvigere meget begrænsede. Derfor anvendes især anstalten ved Herstedvester og sikringsanstalten i Nykøbing Sjælland.

Det er imidlertid begrænset, hvilken behandling der kan finde sted under så fremmedartede betingelser. Alene muligheden for at yde psykiatrisk bistand via tolk forekommer illusorisk.

Men dertil kommer, at tolkebistanden i det hele taget er utilstrækkelig, at der generelt er sprogvan-skeligheder, at der er vanskeligheder med adgang til uddannelse (hvoraf en stor del bruges til danskundervisning), at det – i hvert fald indtil for nylig – har været vanskeligt at skaffe udgangs-adresser i Danmark, at der har været bevillings-mæssige og praktiske problemer med udgang til Grønland og tilsvarende problemer med at modta-ge besøg fra Grønland, at regelsamlinger og for-sorgsfrskrifter ikke findes på grønlandsk, og at grønlænderne ikke får grønlandsk mad hver dag. I anstalten ved Herstedvester serveres eksempelvis kun grønlandsk mad én gang om ugen.

Grundlaget for en eventuel anbringelse i anstal-ten ved Herstedvester består bl.a. i en udtalelse fra en dansk psykiater om den indsattes farlighed. Men den danske psykiater har i sagens natur kun yderst begrænsede forudsætninger for at leve sig ind i grønlænderens tankegang og moral, og da undersøgelsen tillige sker ved hjælp af tolk, må psykiaterens bedømmelse omfattes med ganske stor skepsis. Grønlænderens afhængighed af psyki-aterens bedømmelse må tværtimod forventes at give sig udtryk i en ganske atypisk adfærd i for-bidelse med undersøgelsen.

End ikke grønlændere med relativt godt ken-skab til dansk kan forventes at udtrykke sig præ-cist og nuanceret, hverken i forhold til psykiateren eller i forhold til fængselspersonalet, og derfor vil reaktionen ofte bestå i indelukthed, irritation og nervøsitet. Der er stor risiko for, at netop grønlæn-dere vil forbruge store medicinmængder og – om muligt – andre stoffer.

I tidsrummet 1976–83 blev der mentalobserveret i alt 27 grønlændere på amthospitalet i Nykøbing Sjælland. Af disse blev 13 anbefalet til foranstalt-ning i Grønland, og i 12 tilfælde fulgte kredsretter-ne denne anbefaling, mens de i ét tilfælde alligevel dømte pågældende til anbringelse i anstalten ved Herstedvester. I yderligere tre tilfælde ændrede landsretten dommen til anbringelse i anstalten ved Herstedvester. I ti tilfælde anbefalede amthospitalet anbringelse i anstalten ved Herstedvester, og denne anbefaling fulgte kredsretterne i alle tilfæl-de, idet landsretten dog i ét tilfælde ændrede afgø-relsen til anbringelse i Grønland. I to tilfælde blev

anbefalet hospitalsanbringelse og i andre to tilfæl-de anbringelse i sikringsanstalten. Disse anbefalin-ger blev ikke ændret.

Af i alt 27 mentalundersøgte endte altså kun 10 under grønlandske foranstaltninger. Nogle af disse blev senere – på grund af »forhold under afsonin-gen« – overført til Danmark.

Forslagsstillerne er ikke i besiddelse af oplys-ninger om antallet af grønlandske strafsonere, som – uanset den afsagte dom – er endt i sikringsan-stalten. Så vidt vi har kunnet få oplyst, drejer det sig om flere tilfælde, og det kan ikke udelukkes, at deportationen til anstalten ved Herstedvester har været afgørende for denne forværring i deres situa-tion. Der er her tale om en kombination af ophol-det i sig selv og de ovenfor beskrevne problemer i brugen af dansk psykiater.

4. *Beslutningsforslagets indhold*

En endelig og tilfredsstillende løsning på pro-blemet kan kun finde sted på grundlag af grøn-landsk kultur – og kun i Grønland. Derfor foreslås primært, at der findes en sådan løsning. Herom vil der næppe være nogen større uenighed. Eksempel-vis har justitsministeren i besvarelse af spørgsmål nr. S 557 fra medlem af folketinget Jørgen Lenger udelukkende begrundet den manglende løsning af spørgsmålet med begrænsede økonomiske ressour-cer. Spørgsmålet og ministerens besvarelse heraf er otrykt som bilag til forslaget.

Forslagsstillerne mener imidlertid, at deportati-onen af de grønlandske strafsonere i den grad er en skamplet på såvel grønlandsk som dansk rets-pleje, at en løsning på grønlandske betingelser, som alle tilsyneladende er enige om, må fremmes alligevel.

Indtil en sådan løsning er gennemført, må der imidlertid gennemføres forbedringer for de grøn-landsk strafsonere, som befinder sig i Danmark. En særlig grønlandsk afdeling i anstalten ved Her-stedvester har været foreslået som en midlertidig foranstaltning; men forslagsstillerne har helt be-vidst undladt netop dette forslag, fordi en sådan afdeling må frygtes at føre til udskydelse af den endelige løsning. Det skal i den forbindelse un-derstreges, at allerede i 1963 var deportation tænkt som en »midlertidig« foranstaltning.

Forslagsstillerne har derfor i stedet peget på andre foranstaltninger, der ikke i samme grad vil udskyde den eneste acceptable løsning.

For det første er det et stort problem for grønlænderne, at der er så dårlige økonomiske mulig-heder for at holde kontakten med familie og pårø-